

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
A.QODIRIY NOMIDAGI JIZZAX DAVLAT PEDAGOGIKA

UNIVERSITETI

«JIZZAX DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI»
Jizzax davlat pedagogika universiteti
prof.Sh.S.Sharipov
2023 yil

5110400-Biologiya o'qitish metodikasi bakalavriat
ta'lim yo'nalishi bitiruvchilari uchun mutaxassislik
fanlardan

YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYASI
DASTURI

Bilim sohasi: 100000 – Gumanitar
Ta'lim sohasi: 100000 - Pedagogika
Ta'lim yo'nalishi: 5110400-Biologiya o'qitish
metodikasi

JIZZAX- 2023

Ushbu dastur O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2009-yil 22-maydagi 160-son buyrug'i bilan tasdiqlangan "O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim muassasalari bitiruvchilarining yakuniy davlat attestatsiyasi to'g'risida NIZOM" (hozirga qadar mazkur Nizomga bir necha bor o'zgartirishlar kiritilgan bo'lib, 2021-yil 16-noyabrda ro'yxatdan o'tkazilgan, ro'yxat raqami 1963-3 buyrug'i)ga asosan ishlab chiqildi.

Mutaxassis chiqaruvchi Biologiya o'qitish metodikasi kafedrasini bo'lib, dastur Biologiya o'qitish metodikasi kafedrasining 2023-yil 20-fevraldagi 1-yig'ilishida muhokama qilingan hamda Tabiiy fanlar fakultetining 2023-yil 21-fevraldagi Kengashida ma'qullangan. Universitet kengashining 2023-yil 23-fevraldagi 7-sonli yig'ilishida tasdiqlangan

Tuzuvchilar: B. Y. Zikirov - Tabiiy fanlar fakul'teti
dekani v.v.b
D.E.Azimova – PhD dots. Biologiya o'qitish metodikasi
kafedrasini mudiri

Taqrizchilar: O.Avalboyev - Biologiya o'qitish metodikasi
kafedrasini mudiri PhD.dots
A.Esanqulov-O'zRFA Botanika instituti katta ilmiy
hodimi dotsent

KIRISH

Mazkur dastur 5110400-Biologiya o'qitish metodikasi ta'lim yo'nalishi bitiruvchilarining to'rt yil mobaynida ixtisoslik fanlarini o'qib o'zlashtirganlik darajasini aniqlash uchun o'tkaziladigan Yakuniy Davlat Attestatsiyasi sinovlari bo'yicha ishlab chiqilgan.

2022/2023 o'quv yilida bitiruvchilarda O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2018-yil 25-avgustda 744-son bilan tasdiqlangan o'quv rejasidagi botanika, zoologiya, biologiya o'qitish metodikasi ixtisoslik fanlaridan o'tkaziladi.

YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYASI o'tkaziladigan fanlar tarkibi:

1. Botanika (majburiy falari)
2. Zoologiya (majburiy fanlari)
3. Biologiya o'qitish metodikasi (majburiy fanlari)
4. Biologik kimyo va molekulyar biologiya (majburiy fanlari)

BOTANIKA fanining mazmunini

O'simliklar anatomiyasi: o'simliklar hujayrasi tuzilishining o'rganilish tarixi. Sitoplazma. O'simliklarning hujayra yadrosi. To'qimalar va ularning tasnifi. Murtak va maysa. Ildiz va ildiz sistemalari. Novda va novdalar sistemasi. O'simliklarning ko'payishi va qayta tiklanishi. Gul va to'pgullar. Changlanish va urug'lanish. Mevalanish va urug'lar. Ekologik guruhlar va o'simliklarning hayotiy shakllari. Yosh va mavsumiy o'zgarishlar. Ontogenez.

O'simliklar sistematikasi: taksonomik kategoriyalar haqida tushuncha. Evolyusion nazariyaning ahamiyati. Filogenetik sistema. Prokariotlar. Bakteriyalalar va ko'k-yashil suv o'tlari. Eukariotlar. Tuban o'simliklar haqida umumiy tushuncha. Suvo'tlari, lishayniklar, zamburug'lar. Yuksak o'simliklar. Moxlar, riniofitlar, plaunlar, qirq bo'g'inlar, qirq quloqlar va qarag'aylar bo'limlari. Ignabarglilar (qubadorsimonlar) kenja sinfi, asosiy oilalar. Magnoliofitlar yoki gulli o'simliklar bo'limi. Magnoliofitlar yoki gulli o'simliklar bo'limi. Magnoliofitsimonlar sinfi. Raunkulidsimonlar, rozidsimonlar, oilidsimonlar, dileniidsimonlar, astroidsimonlar va gamelidsimonlar kenja sinflari. Lilopidsimonlar sinfi. Lilopidsimonlar, aretsidsimonlarning kenja sinflari.

Fitosenologiya asoslari. Biogeotsenoqlar va biosfera. O'simliklar qoplamli. Fitosenoz, o'zaro aloqa shakllari va dinamikasi.

O'simliklar fiziologiyasi: diffuziya, osmos, osmotik bosim. Passiv va aktiv transport. Suv rejimi. Suv potentsiali. Transpiratsiya. O'simliklarda suvning shimilishi va harakati. Ildiz bosimi. Guttatsiya va o'simliklarning «sig'ilishi». Fotosintez. Barg pigmentlari. Fotosintez nergetikasi. Kalvin sikli. Xetch-Sleyk sikli.

O'simliklarning ildiz orqali oziqlanishi. Azotli oziqlanishning xossalari. O'simliklarda moddalarning harakati. O'g'itlarni qo'llashning fiziologik asoslari. O'simliklarning nafas olishi. Nafas olish koeffitsiyenti. Nafas almashuv yo'llari. Nafas olishga tashqi omillarning ta'siri. O'simliklarning o'sishi va rivojlanishi. Fitogormonlar. Urug' va mevalarning hosil bo'lishi. Fitoxrom. O'simliklarning harakati. Tropizmlar va nastiyalar. Taksislar. O'simliklarda tinim davri. O'simliklarning rivojlanishi. Rivojlanish bosqichlari. O'simliklar patofiziologiyasi. O'simliklarning tashqi omillarga chidamligi.

Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbalari.

Asosiy adabiyotlari.

1. A. Fahn. Plant Anatomy. USA New York. 2011. (darslik)
2. Prátov O'. Shamsuvallieva L. va boshqalar. "Botanika" T.: "Ta'lim nashriyoti", 2010. (darslik)
3. Mustafaeov S.M. "Botanika" T.: "O'zbekiston" 2002. (darslik)
4. Tyktaev A.C. "O'simliklar anatomiyasi va morfologiyasi" T.: "TJUV" 2001. (ma'ruza matni)
5. Toshmuxamedov R.I. "O'simliklar sistematikasidan amaliy mashg'ulotlar" – T.: "O'zbekiston" 2006. (o'quv qo'llanma)
6. Xo'jaev J. "O'simliklar fiziologiyasi" T.: "O'qituvchi" 2004. (darslik)

7. Mustaqimov G.D. "O' simliklar fiziologiyasi va mikrobiologiyasi asoslari" - T.O'qituvchi., 1995. (o'quv qo'llanma)

Qo'shimcha adabiyotlar

8. Mirziyoev S.H.M. Tanqidiy taxlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik xar bir raxbar faoliyatining kundalik qoidasi bulishi kerak. Uzbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasi 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollariga bag'ishlangan majlisidagi Uzbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi.

// Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, №11

9. Mirziyoev S.H.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston" 2017. YU.O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish buyicha xarakatlar strategiyasi. Uzbekiston Respublikasi prezidentining farmoni.

Uzbekiston Respublikasi qonun hujjatlari toplami, 2017 y., 6-son, 70- modda.

11. Mirziyoev S.H.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq faravonligining garovi. "O'zbekiston", 2017

12. Prator U., Odilov T. "O'zbekiston yuksak o'simliklari oilalarining zamonoviy tizimi va o'zbekcha nomlari". T.: 1995. Metodik tavsiya.

13. Toshmuxamedov R. "Botanika (O' simliklar sistemikasi)". T.: 2008. 21

Internet saytlari

14. www.catalog.alliedu.ru/predmet/bio/botanika/

15. www.lvceuml.ssu.runnet.ru/dist/botan/botany.html

16. www.books.15.ru/tov/botanika_sistematika_vissih_ili_nazemnih_rasteniy_1

17. www.botanik.crown.ru/cgi-bin/shop.c

Zoologiya fanning mazmuni

Zoologiya biologiya ixtisosligi o'quv rejasida ikki katta qismga ajratib o'qitiladi. Uning birinchi qismi - umurtqasizlar zoologiyasi o'quv yilining birinchi va ikkinchi semestrlarda o'qitiladi. Ikkinchi qismi - umurtqalilar zoologiyasi esa uchinchi va to'rtinchi semestrlarda o'qitiladi. Talabalar umurtqasizlar zoologiyasini o'rganish davomida hayvonot dunyosining xilma-xilligi, hayvonlarning tuzilishi, yashash sharoiti, ko'payishi va rivojlanishi, ularning asosiy sistematik guruhlari to'g'risida tushunchaga ega bo'lishadi; hayvonlar asosiy turlarini tabiiy yashash sharoitida aniqlashni o'rganishadi. Umurtqasizlar zoologiyasidan olingan bilimlar talabalarni umurtqalilar zoologiyasi, ekologiya, evolyutsion ta'limot, anatomiya, fiziologiya, sitologiya, parazitologiya, entomologiya, immunologiya kabi fanlarni o'rganishga tayyorlaydi.

Zoologiya fanining ikkinchi qismi umurtqalilar zoologiyasi deb nomlanib biologiya yonalishi talabalariga o'qitiladi. Zoologiyani o'rganish davomida hayvonot dunyosining xilma-xilligi, hayvonlarning tuzilishi, yashash sharoiti, kopayishi va rivojlanishi bilan tanishishadi; asosiy sistematik guruhlari to'g'risida tushunchaga ega bo'lishadi; hayvonlar asosiy turlarini tabiiy yashash sharoitida aniqlash malakasiga ega bo'lishadi. Zoologiya sohasidagi bilimlar talabalarni ekologiya, evolyutsion ta'limot, fiziologiya, sitologiya, parazitologiya, entomologiya, immunologiya kabi umumiy va xususiy fanlarni o'rganishga tayyorlaydi.

Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar xamda axborot manbalari. Asosiy adabiyotlar

1. Digital Zoology version 1.0 CD - ROM and Student workbook Ion Housemen

2. S. Helfman, B. Collette, E. Facey, W. Bowen. - The Diversity of Fishes. Hong Kong Printed in Malaysia, 2009y.

3. Mavlyanov O., Xurramov Sh., "Umurtqasizlar zoologiyasi". T. "Mexnat", 1998y.

4. Mavlyanov O., Xurramov Sh., Eshova X., "Umurtqasizlar zoologiyasi". T.: "O'zbekiston milliy ensiklopediyasi" 2006 y.

5. Mavlyanov O., Xurramov Sh., Norboev Z., "Umurtqasizlar zoologiyasi". T.: "O'zbekiston" 2002 y.

6. Dadaev S., Saparov Q. "Zoologiya". T.: "Cho'ipon nashriyoti". 2011 y.,

ESLATMA: Yakuniy davlat attestatsiya jarayonida qo'yilgan bahodan norozi bo'lgan bitiruvchilar yakuniy davlat attestatsiyasi baholar e'lon qilingan kundan e'tiboran uch kun muddat ichida appelyatsiya komissiyasiga murojaat qilishga haqli. Yakuniy davlat attestatsiya komissiyasi va talaba o'rtasida baholash ballari bo'yicha yuzaga kelishi mumkin bo'lgan muammolar maxsus appelyatsiya komissiyasi tomonidan ko'rib chiqiladi hamda DAK raisi bilan kelishilgan holda xulosa qilinadi.

Baholash usullari	Test topshiriqlari, yozma ish, tahlil uchun misollar, taqdimotlar
Baholash mezonlari	5 (a'lo)
	– fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashga olish;
	– fanga oid ko'rsatkichlarni tahlil qilishda ijodiy fikrlay olish;
	– o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish;
	– o'rganilayotgan jarayonga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to'la baho berish;
	– tahlil natijalari asosida vaziyatga to'g'ri va xolisona baho berish;
	– o'rganilayotgan jarayonlarni analitik jadvallar orqali tahlil etish va tegishli qarorlar qabul qilish.
	4 (yaxshi)
	– o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish;
	– tahlil natijalarni to'g'ri aks ettira olish;
	– o'rganilayotgan jarayonga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to'la baho berish;
	– o'rganilayotgan jarayonlarni jadvallar orqali tahlil etish va tegishli qarorlar qabul qilish.
	3 (qoniqarli)
	– o'rganilayotgan jarayonga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to'la baho berish;
	– o'rganilayotgan jarayonlarni analitik jadvallar orqali tahlil etish.
	– qaror qabul qilish haqida umumiy biliga ega bo'lish
	2 (qoniqsiz)
	– o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish;
	– o'rganilayotgan jarayonlarni jadvallar orqali tahlil etish va tegishli qarorlar qabul qilish.

Botanika, zoologiya, biologiya o'qitish metodikasi fanlaridan Davlat attestatsiyasi bo'yicha umumiy o'zlashtirish ko'rsatkichi 2 dan 5 balgacha baholanadi (5 baho – a'lo, 4 baho – yaxshi, 3 baho – qoniqarli, 2 baho – qoniqsiz) yoki baholash 5 baholik shkaladan 100 ballik shkalaga o'tkaziladi.

Baholashni 5 baholik shkaladan 100 ballik shkalaga o'tkazish jadvali

5 baholik shkala	100 ballik shkala	5 baholik shkala	100 ballik shkala
5.00 — 4.96	100	4.30 — 4.26	86
4.95 — 4.91	99	4.25 — 4.21	85
4.90 — 4.86	98	4.20 — 4.16	84
4.85 — 4.81	97	4.15 — 4.11	83
4.80 — 4.76	96	4.10 — 4.06	82
4.75 — 4.71	95	4.05 — 4.01	81
4.70 — 4.66	94	4.00 — 3.96	80
4.65 — 4.61	93	3.95 — 3.91	79
4.60 — 4.56	92	3.90 — 3.86	78
4.55 — 4.51	91	3.85 — 3.81	77
4.50 — 4.46	90	3.80 — 3.76	76
4.45 — 4.41	89	3.75 — 3.71	75
4.40 — 4.36	88	3.70 — 3.66	74
4.35 — 4.31	87	3.65 — 3.61	73
		3,0 dan kam	60 dan kam

Dadaev S., To'ychiev S., Haydarova P. "Umurtqalilar zoologiyasidan laboratoriya mashg'ulotlari". O'zbekiston faylasufilar milliy jamiyati nashriyoti 2006 y.
 7. Dadayev S., Mavlonov O. "Zoologiya". T.: "QITISOD-MOLIYA" 2008 y.
 8. Laxanov J.L. "Umurtqalilar zoologiyasi". T.: «O'AJBNT» markazi 2005y.

Qo'shimcha adabiyotlar

Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston", 2017.
 O'zbekiston Respublikasini yanada ri voj lanitirish bo'yicha harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi prezidentining farmoni. O'zbekiston RespubUkasi qonun hujjatlari to plaim, 2017.).
 6-son, 70-modda
 Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustivorligi va inson manfaatlarini ta'minlash-yurt taraqqiyoti va xalq faravonligining garovi. "O'zbekiston", 2017.
 O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi-T.:O'zbekiston, 2014.-46 b.
 Qulmatov A.A. "Umurtqasiz hayvonlar zoologiyasidan dala amaliyoti". T.: "O'qituvchi" 2004 y.
 Mo'minov V.A., Eshova X.S., Raximov M.Sh. "Umurtqasizlar zoologiyasidan amaliy mashg'ulotlar. T.:2005 y

Internet saytlari

www.idpu.uz
 www.pedagog.uz

Biologiya o'qitish metodikasi fanning mazmuni

Biologiya o'qitishda metodikasi fanini o'qitishdan maqsad - bo'lajak biologiya o'qituvchilarining metodik tayyorgarligini amalga oshirish, biologiyani o'qitish samaradorligini oshirishga imkon beradigan zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalar bilan tanishtirish sanaladi.

Talabalarga uluksiz ta'lim tizimi oldidagi maqsad va vazifalar, o'qitish metodikasining ilmiy - nazariy masalalari, rivojlanishi tarixi va asosiy muammolari, ta'lim - tarbiya jarayonini zamon talablariga mos holda lashkil etish jarayonida zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalaridan foydalanish yo'llari, o'quvchilarda asosiy biologik g'oyalarni, tushuncha, ko'nikma va malakalarni shakllantirish, ijodiy va mustaqil fikr yuritishni tarkib topirish, ular ongi va qalbga milliy istiqlol g'oyasini singdirish usullari haqida bilirlar berish, talabalarni pedagogik faoliyat uchun zamon bo'lgan metodik bilim, ko'nikma va malakalar bilan qurollantirishdan iborat.

Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbaalari.

Asosiy adabiyotlar

1. A.T.G'ofurov va boshqalar Biologiyani o'qitishning umumiy metodikasi (o'quv - qo'llanma) Toshkent.TDPU; nashriyoti - 2005.
2. A.T.G'ofurov, J.O.Tolipova, S.S.Fayzullaev, I.T.Azimov, B.Sh.Axmada-liyeva Biologiyani o'qitish metodikasi (Darslik) Toshkent. TDPU; nashriyoti 2012.
3. И.Ф.Шефер. Б.Э.Матчонов Общая методика преподавания биологии (учебное пособие) Таукегг. Издательство ТТИУ 2005 г
4. Steven J.Osterling. Constructing Test Items: Multi ple-Choice. – Constructed Respons, Performance, and Other Formats. – Columbia: University of Missouri Columbia, 2004.
5. Walsh W. Bluce, Betz Nancu E Test Assessment. – N. -J. Prentice Hall, 2001. Qo'shimcha adabiyotlar
6. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik - har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bolishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqboliga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi.
- // Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, №11
7. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston", 2017.

8. O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni. O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlar to'plami, 2017y., 6-son, 70-moddasi.

9. Mirziyoev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash-yurt taraqqiyoti va xalq faravonligining garovi. "O'zbekiston". 2017.

10. I. Azimov va boshqalar Biologiya (9-sinf) metodik qo'llanma Toshkent, 2002 yil Abu ali ibn sino tibbiyot nashriyoti.

11. J.O.Tolipova, A.T.G'ofurov Biologiya o'qitish metodikasi (akademik litsey va kasb - hunar kolleji biologiya o'qituvchilari uchun metodik qo'llanma) Toshkent. Bilim. -2004y

12. J.O.Tolipova va boshqalar Botanika o'qitish metodikasi 5 - sinf Toshkent "O'zbekiston" nashriyoti 2003 yil 128 bet.

13. J.O.Tolipova va boshqalar Botanika o'qitish metodikasi 6 - sinf Toshkent "O'zbekiston" nashriyoti 2003 yil 96 bet.

Qo'shimcha adabiyotlar

14. И.Н.Понамарева Общая методика преподавания биологии (учебное - пособие) для студентов пед.вузов) - М.: Академия, 2003. 272 стр.

15. J.O.Tolipova, A.T.G'ofurov Umumiy biologiyani o'qitish metodikasi (10-sinf) Toshkent: Sharq nashriyoti 2004 y, 96 bet.

16. J.O.Tolipova, A.T.G'ofurov Umumiy biologiyani o'qitish metodikasi (10-sinf) Toshkent: Sharq nashriyoti 2004 y, 128 bet

17. J.O.Tolipova, A.T.G'ofurov Biologiya ta'limi texnologiyalari. Metodik qo'llanma "O'qituvchi", Toshkent. 2002. 128 bet

18. www. idpu. uz

19. www. pedagog. uz

20. www. ziyonet. uz

21. www. allbooks. ru

22. www. phnet. ru Internet saytlari

Biologik kimyo va molekulyar biologiya

Biologik kimyo va molekulyar biologiya fani tirik organizmlarning kimyoviy tarkibi, ularning hayot faoliyatida kechadigan reaksiyalar, bu jarayonda ishtirok etadigan yuqori molekulyar moddalar, ularning tarkibi, tuzilishi va funktsiyasi, moddalar almashinuvidagi ahamiyati, ularni o'rganish usullari haqida bilim, ko'nikma va malaka hosil qilishni ko'zda tutadi.

Molekulyar biologiya fani XX asrning o'rtalarida paydo bo'lgan fandır. Hozirgi vaqtda bu fan juda taraqqiy etgan. Ushbu fanni o'qish jarayonida uning rivojlanishi va erishgan yutuqlari bilan tanishtirish, irsiy belgilarning avloddan avlodga uzatish mexanizmlari, boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi va uning asosida shakllangan yangi fanlar yo'nalishi, predmet obyektlari bilan talabalarni tanishtirish nazarda tutilgan.

"Biologik kimyo va molekulyar biologiya" fani Biopolimerlarning tuzilishi va xossalari, ularning almashinuvi jarayonlarini qamrab oladi. Bu fan biologiya, tibbiyot va qishloq xo'jaligida keng miqyosda qo'llaniladigan biokimyoviy va fizikimyoviy metodlar bilan tanishtiradi. Organizmda kechadigan jarayonlarning mexanizmini ochib beradi.

Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbaalari.

Asosiy adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida" gi 637-sonli Qonuni. 23.09.2020.

2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Kimyo va biologiya yo'nalishlarida uzluksiz ta'lim sifatini va ilm-fan natijadorligini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida" gi 4805-son Qarori. 12.08.2020.

3. Sh.M. Mirziyoev. "Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barmoqamiz". - Toshkent. O'zbekiston. 2017. -56 b.

4. Sh.M. Mirziyoev. "Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz". - Toshkent. O'zbekiston. 2017. -488 b.

5. Sh.M. Mirziyoev. "Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz". - Toshkent. O'zbekiston. 2017. -592 b.

Asosiy adabiyotlar:

1. Abdulov I.A. Hujayra biologiyasi. Toshkent. VNESHINVESTPROM. 2019. (Darslik)

2. Abdulov I.A. Hujayra biologiyasi. Toshkent. Donishmand ziyosi. 2020. (Darslik)

3. P.Mirxamidova, D.B.Boxonova. "Biologik kimyo va molekulyar biologiya" (1-qism). Toshkent, "Navroz", 2013.

4. Valixanov M.N. Biokimyo. Toshkent. "Universitet", 2013. (Darslik).

5. Dalinova S.N. Klinik biokimyo. 2020. Toshkent. GO TO PRINT. O'quv qo'llanma. 160 bet.

6. Toshmukhamedova S.H. Immuno-biotexnologiya. 2020. Toshkent. Innovatsiya-Ziyo. O'quv qo'llanma. 82 bet.

7. Сабырова А.Р. Тиббий биокимё. 2020. Toshkent. O'zkitob savdo nashriyoti. Дарслик. 632 bet.

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Yo.X.To'raqulov. Biokimyo. Toshkent. O'zbekiston, 1996. (Darslik)

2. Hasanov M. Hayvonlar biokimyosi. Toshkent. O'zbekiston. 1996. (Darslik)

3. Mirxamidova P. "Biologik kimyo va molekulyar biologiya". Toshkent, "Tafakkur-bo'stoni", 2013. (Darslik).

4. To'ychiyoev M.U. Biokimya va sport biokimyasi. Toshkent, "Tafakkur-bo'stoni", 2015. (Darslik).

5. Boboyev P.B. Havonlar klinik biokimyosi. Toshkent. 2005. G'ofur G'ulom. Darslik. 112 bet.

Axborot manbaalari:

1. www. urss. ru.

2. lib-online. ru.

3. www. nauchan. ru.

4. www. rusplani. ru

5110400 - Biologiya o'qitish metodikasi ta'lim yo'nalishi bitiruvchi talabalari mutaxassislik fanlaridan Davlat attestatsiyasini yozma shaklda o'tkazish tartibi va baholash mezon

Bitiruvchi kurs talabalari botanika, zoologiya, biologiya o'qitish metodikasi fanlaridan Davlat attestatsiyasi ko'p variantli yozma shaklda o'tkaziladi. "Yozma" variantlarning har bir savol uchun javob 20 ball bilan baholanadi.

Davlat attestatsiyasida har bir yozma javoblar quyidagi mezon asosida baholanadi:

- berilgan savolga to'g'ri va to'liq javob yozilsa, savolning mazmuni, mohiyati to'g'ri va izchil yoritilsa, shuningdek, ijodiy yondashilsa, javobda mantiqiy yaxlitlikka erishilsa o'zlashtirish ko'rsatkichi 17,1 - 20 ball oralig'ida baholanadi;

- berilgan savolga to'g'ri javob yozilsa, savolning mazmuni to'liq yoritilgan bo'lsa, o'zlashtirish ko'rsatkichi 14,1 - 17 ball oralig'ida baholanadi;

- berilgan savolga og'zaki javob noto'g'ri yoki yuzaki yozilgan bo'lsa, biroq berilgan savolning mazmuni to'liq yoritilmagan bo'lsa, o'zlashtirish ko'rsatkichi 11-14,1 ball oralig'ida baholanadi;

- berilgan savolga javob noto'g'ri yoki yuzaki javob berilsa, qo'yilgan masalaning mohiyati mazmuni ochib berilmasa, unda o'zlashtirish ko'rsatkichi 0 - 10,9 ball oralig'ida baholanadi. (17,1-20 ball - a'lo, 14-17 ball - yaxshi, 11-14,1 ball - qoniqarli, 0-10,9 ball - qoniqarsiz)

5110400 - Biologiya o'qitish metodikasi ta'lim yo'nalishi bitiruvchi talabalari mutaxassislik fanlaridan Davlat attestatsiyasini yozma shaklda o'tkazish tartibi va baholash mezon

Botanika, zoologiya, biologiya o'qitish metodikasi fanlaridan ko'p variantli test sinovi shaklda o'tkazilsa har bir variant 100 ta yoki 50 ta test savollaridan iborat bo'ladi. Test sinovini baholash 5 ballik tizim asosida amalga oshiriladi.